

VFN PRAHA

Koncepce ošetrovatelství

**XV. Ročník celostátní konference
12.9.2023**

**Mgr. Dita Svobodová, PhD., MHA, VFN Praha
Mgr. Beáta Švárová, VFN Praha a 1. LF UK**

Moderní ošetrovatelství ve světě - 20. století

Determinující změny, USA:

- Zakládání profesních organizací v industriálně vyspělém světě (1899 ICN)
- Praxe studentek v nemocnicích
- 30-té roky – vývoj ošetrovatelství v intenzivní péči
- 50-té léta – profesní registrace nemocničních sester, diverzně různorodé ošetrovatelství (domácí péče, ambulantní péče, komunitní péče, veřejné zdravotnictví)
- 70-tá léta – doktorandské sesterské programy, navyšování kompetencí sester (JIP pracoviště, primární péče s plnou odpovědností)
- Další Mgr. programy sester: mentální zdraví, péče o děti, péče o ženu, kardiologie, neurologie, anesteziologická sestra, porodní asistentka

Zdroj: Buhler-Wilkerson, Karen and D'Antonio, Patricia. "nursing". Encyclopedia Britannica, 1 Sep. 2023, <https://www.britannica.com/science/nursing>. Accessed 11 September 2023.

Doc. PhDr. Marta Staňková, CSc.

První koncepce ošetřovatelství, rok 1998

Publikovala přes 160 odborných článků

Byla autorkou 4 ošetřovatelských učebnic, spoluautorkou 51 monografií, učebnic a skript

Působila v redakčních radách časopisů: Zdravotnická pracovnice, Sestra, Onkologická péče a International Journal of Nursing Practice.....

Celý svůj život zasvětila ošetřovatelství

Koncepce ošetrovatelství 1998

9. duben 1998 přijat MZČR dokument definující obor ošetrovatelství, doplňuje a upřesňuje pojetí ošetrovatelské péče (zaměření na podporu zdraví a potřeby pacienta), pracovníky, vzdělávání, transformace, řízení, výzkum atd.

Metodické opatření MZ ČR č. 6/1998 Schváleno MZ ČR jako oficiální směr vývoje českého ošetrovatelství.

Koncepci rozvoje ošetrovatelství schválila Rada pro rozvoj ošetrovatelství MZČR 21. ledna 1998.

Registrace sester byla zahájena 12. května 2001 (Mezinárodní den ošetrovatelství)

Koncepce 2004 věstník MZ ČR, částka 9/2004 metodické opatření

Důraz na náročnější a samostatnější práci ošetrovatelského personálu

Důraz na nutnost práce metodou ošetrovatelského procesu a vedení ošetrovatelské dokumentace

Vytvoření národních standardů pro ošetrovatelství

Začátek vzdělávání sester na vysokých školách

Dle požadavků WHO a EU strategie WHO a EU pro 21. století se mají všeobecné sestry a porodní asistentky vzdělávat na vysokých školách v rámci kvalifikačního studia

Koncepce ošetrovatelství 2021

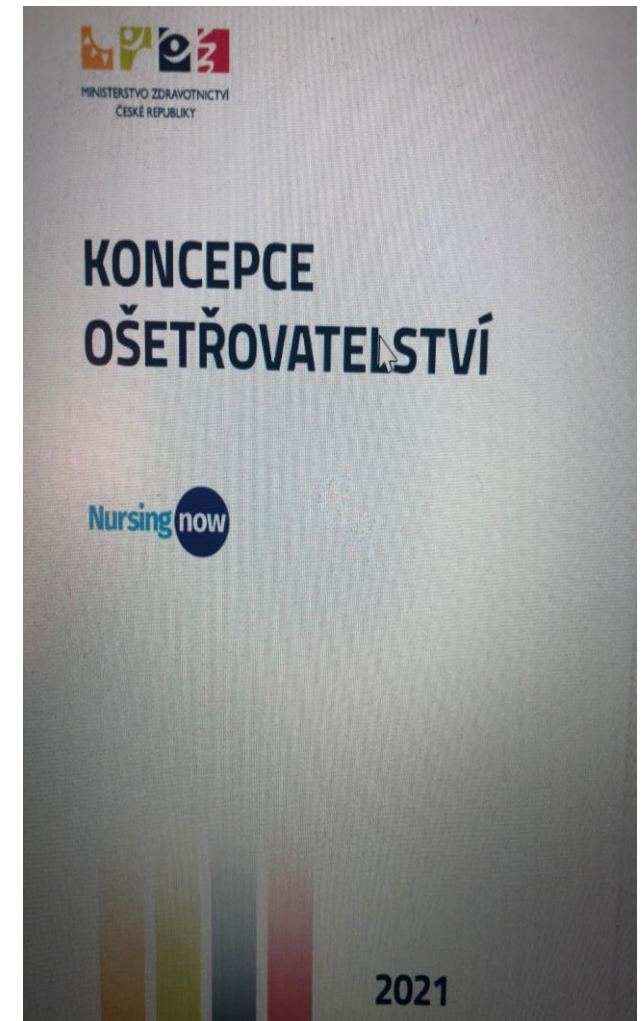
Dne 27. dubna 2021 byla vedením Ministerstva schválena nová **Koncepce ošetrovatelství**, která vyšla ve Věstníku Ministerstva (č. 6/2021).

Zcela nahradil Koncepci ošetrovatelství z r. 2004.

r. 2020: 200. výročí narození zakladatelky moderního ošetrovatelství Florence Nightingale

(respektován odkazu F. Nightingale: interdisciplinární, multidisciplinární a globálnost pojetí ošetrovatelství)

120. výročí založení Mezinárodní rady sester (ICN) a celosvětový tříletý projekt ICN a Světové zdravotnické organizace (WHO)
„Nursing now“

Koncepce ošetrovatelství

CÍLE:

Popsat současný stav českého ošetrovatelství a nastítnit jeho vývoj v následujících letech a prostřednictvím jednotlivých strategických cílů navrhnout postupy směřující k poskytování efektivní ošetrovatelské péče a posílení postavení sester ve společnosti

Z hlavních, globálních cílů je koncepce zaměřena především na vzdělávání a praxi založené na spolupráci všech zainteresovaných stran, bezpečnou úroveň personálního obsazení a kvalitu ošetrovatelské péče a na posílení postavení sester

ČLENĚNÍ:

Vymezení ošetrovatelství
Analytická část
Strategická část
Implementace

Vzdělání sestry

Základním prvkem profesionálního ošetřovatelství je vzdělávání.

- nezbytná partnerská spolupráce všech zúčastněných stran
- vzdělávací plány mají odpovídat kontextu dané země a potřebám jejích obyvatel
- v praxi zajistí poskytování služeb a efektivní klinický dohled.
- **Klíčová je spolupráce s praxí a vzděláváním** (ICN, 2020).

- Důraz na společné vzdělávání různých profesí a praxe založená na spolupráci (Interprofessional Education and Collaborative Practice, IPECP)

- **podpora týmovou práci, partnerských vztahů, spolupráce mezi obory při péči o pacienty.** (Globální strategie pro lidské zdroje ve zdravotnictví do roku 2030 WHO, 2016, 61)

Postavení sester v 21. století

Vliv:

- změny politického a společenského života, technický vývoj a digitalizace, demografické změny, stárnutí populace a proměna klientské populace, proměna generací.
- náboženské, kulturní, sociální, ekonomické a politické faktory.

Následek:

- vzdělávání v ošetřovatelství, celospolečenská prestiž pracovníků poskytujících ošetřovatelskou péči, organizaci poskytování zdravotní péče, integrace a obsluha nových zdravotnických prostředků.

Současné ošetrovatelství

Mimo jiné – viz výše jsme svět současného ošetrovatelství, resp. sester, jsme povinni vnímat i v podobě nedostatečné a chybějící péče o sestru jako bytost.

V praxi to znamená, že především sestry v nepřetržitém režimu jsou časově přetížené. Jsou vyčerpané a unavené, následně vystavené rodinným povinnostem, které často jejich energii rovněž ubírají.

V ošetrovatelském světě tak poukazujeme na absenci péče o sestry jako o profesi. Chybí jim dostatečný spánek, odpočinek, relaxace a získání nové energie pro další práci.

VFN PRAHA

Koncepce ošetřovatelství Strategická část

Strategická část koncepce

- Odráží **hlavní přístupy k budoucímu rozvoji ošetrovatelství** v ČR v letech 2021-2030, tedy i **kvalitu života** a udržitelnost reflektující jak **potřeby jednotlivce, rodiny a společnosti**, tak i **potřebu ekonomického rozvoje**.

- Jsou **koncipovány na základě vyhlášených strategických cílů MZ**
- úzce **souvisí se Strategickým rámcem Zdraví 2030** v oblasti specifických cílů
- Zlepšení zdravotního stavu populace, optimalizace zdravotnického systému a podpora vědy.

Aktuální problémy ve zdravotnictví

- Nedostatek sester / distribuce pozic
 - „profesní amortizace“ sester
 - vzdělávání

Globální cíl

Bude naplněn prostřednictvím strategických cílů v nejbližších 10-ti letech

vzdělání a praxe založená na spolupráci všech zainteresovaných stran, navýšení počtů přijímaných uchazečů v ošetrovatelských povoláních;

bezpečná úroveň personálního obsazení a kvalita poskytované ošetrovatelské péče

posílení postavení sester.

Vzdělání a praxe založená na spolupráci všech zainteresovaných stran

Strategický cíl č. 1 – k jeho naplnění dojde prostřednictvím specifických cílů:

Posílení významných investic do vzdělávání sester/ošetrovatelských týmů/neformální pečující

Profesní rozvoj sester v jednotlivých oblastech

Podpora vědy a výzkumu

Strategický cíl 2 – Bezpečná úroveň personálního obsazení a kvalita poskytované ošetrovatelské péče

Strategický cíl 2 – k jeho naplnění dojde prostřednictvím specifických cílů

Tvorba ošetrovatelských týmů jako základu bezpečné úrovně personálního obsazení

Tvorba záložních týmů, jejich specifikace při různých epidemiologických situacích

Kvalita a bezpečí komplexní ošetrovatelské péče

Posílení postavení sester

Strategický cíl 3

- **Zvyšování a rozšiřování kompetencí sester** je prioritou Koncepce a úzce souvisí s posilováním postavení sestry v rámci systému poskytování zdravotní péče.
- S rozvojem pozic pro **sestry s rozšířenými kompetencemi, které zahrnují expertní znalosti, komplexní rozhodovací dovednosti a klinické zkušenosti** k vykonávání pokročilé role sestry

Posílení postavení sester by se mělo týkat

Zlepšení pracovních podmínek , adekvátní ohodnocení práce

Zájmu žáků o obor ošetrovatelství

Dostatečného množství zdravotnického personálu, resp. všech zdravotnických profesí

Podpory odborné veřejnosti

Kvalitního funkčního systému, kdy absolventi vrůstají plnohodnotně do profesního života, především s ohledem na zaškolování a adaptační procesy

Posílení postavení sester by se mělo týkat

Respektu k celému ošetrovatelskému týmu

Medializace a dobré PR profesí ošetrovatelského týmu

Optimální pracovní život a kvalitnější osobní život

Podpory v činnostech, které sestry vykonávají a ovládají (např. edukace pacienta před a po výkonu)

Podpory rozšiřování kompetencí s ohledem na specializace sester

Možnosti pozice hlavní sestry přesunout do pozice náměstka pro nelékařská zdravotnická povolání na všech řídicích úrovních

Osvěty pacientů s ohledem na prevenci předcházení nemocí a upevňování zdraví

Naplnění strategického cíle 3

Realizováno prostřednictvím specifických cílů

Úprava právních předpisů

Podpora profesních organizací

Úprava pracovních podmínek

Úspěšná realizace koncepce

- závisí ve značné míře na vlivech, které by měly být zachovány či vytvořeny
- představují možné příležitosti a hrozby, jež by mohly realizaci Koncepce na jedné straně akcelarovat, na druhé straně ohrozit
- proto by měly být následně rozpracovány v podobě registru rizik v rámci Akčního plánu. Jedná se především o:

VFN PRAHA

Děkuji za pozornost